

Skrivnostni tokovi Mute - vodna kolesarska pot

OŠ MUTA

Skrivnostni tokovi Mute **- vodna kolesarska pot**

Avtorji naloge:

Urška Šater, 9. a; Lara Špegelj Mongus, 9. a; Drejc Pavlič, 9. b; Anže Kac, 7. a; Julija Hunjet, 6. a; Naja Kordež, 6. a; Kelly Berlič, 6. a; Špela Šantl, 4. b

Mentorica:

Nina Šantl, prof. geo. in zgo.

Lektoriranje:

mag. Majda Marija Lesjak

Zemljevid poti

- 1 Koroški splavarji
- 2 Cerkev Sv. Petra
- 3 Bar Mitnica Muta
- 4 Cerkev Sv. Janeza Krstnika
- 5 Kovaški in gasilski muzej

- 6 Vodni stolp, Muta
- 7 Ajskeler Bistrica Muta
- 8 Sv. Frančišek Asiški
- 9 Sedelnikov slap

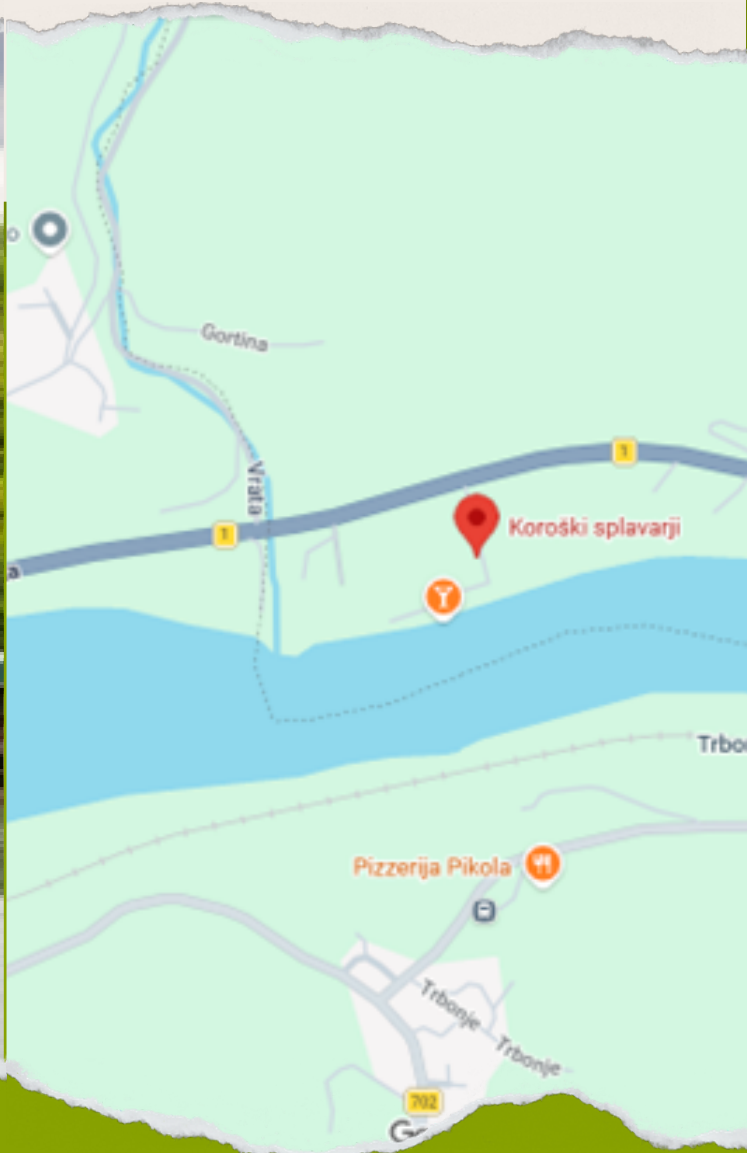
Splavarjenje

Splavarstvo se je na Dravi razmahnilo v 13. stoletju in je uspevalo skoraj do sredine 20. stoletja. Drava je do 2. svetovne vojne ostala najpomembnejša pot za prevoz in prodajo lesa, že v 13. stoletju pa je bila pomembna pot za prevoz vinskih sodov.

Po Dravi so se prevažali s »šajkami«, to so tehnično bolj izpopolnjena plovila, ki so jih ob koncu 19. stoletja zamenjali splavi ali »flosi«.

Najbolj znan lesni trgovec v 16. stoletju je bil Lovrenc Muški z Mute, ki je kupil vse splave v okolici na Koroškem in tako ustvaril monopol v trgovini z lesom in železom ter železnimi izdelki.

Ribičje

Na Ribičju na Spodnji Gortini stoji cerkev sv. Petra, prvič omenjena leta 1326. Gre za enoladijsko cerkev z romanskimi in gotskimi elementi ter zgodnjebaročno opremo. V glavnem oltarju stoji kip sv. Petra z začetka 16. stoletja, v cerkvi pa je ohranjen tudi antični nagrobnik.

Po pripovedih domačinov in starih virih naj bi ob stari strugi Drave nekoč stala cerkev ali manjša vas, ki jo je zaradi sprememb reke postopoma zalila voda. Ob zelo nizkem vodostaju naj bi se še danes pokazali ostanki zidov ali temeljev, čeprav cerkev ni uradno evidentirana kot arheološki spomenik.

Legenda pravi, da se ob tihih večerih iz Drave sliši pritajeno zvonjenje potopljenih cerkve. Zvonovi naj bi bili opomin na pretekle čase in moč narave.

Mitnica in rotunda sv. Janeza Krstnika

Ime Muta izvira iz nemške besede "Maut" (mitnina). Mitninska postaja naj bi tu bila postavljena v 12. stoletju, ko je bila na to območje prestavljena deželna meja med Koroško in Štajersko. Mitnina je davek, ki se je pobiral od pretovorjenega blaga, danes jo bolj poznamo kot carino.

Rotunda sv. Janeza Krstnika na Spodnji Muti je romanska cerkev iz 11. stoletja, ki velja za eno najstarejših cerkvenih zgradb na tem območju. Zgrajena je kot okrogla verska stavba (rotunda) z obokanimi stenski poslikavami iz 14. stoletja in lesenim stropom iz poznega 16. ali začetka 17. stoletja, kar ji daje poseben umetnostnozgodovinski pomen. Rotunda se nahaja ob izlivu Mučke Bistrice v reko Dravo. Ima okroglo ladjo in lepo skodlasto streho z nadstrešnim stolpičem. Na svoji poti po Koroški in Štajerski naj bi jo leta 1052 posvetil papež Leon IX. Na zunanji steni je s skodlasto streho pokrit obhod, kakršen je nekdanj obkrožal stavbo. Relief orla na zunanji fasadi, desno od vhoda, je rimska ostalina, ki tudi dokazuje, da stoji cerkev sv. Janeza Krstnika na kulturnih tleh z več kot tisočletno zgodovino. Po pripovedovanju naj bi iz starega gradu vodili podzemni rovi vse do reke Drave in pod njo do Pistrovega gradu v Vuzenici. Ti skrivni predori naj bi služili za zaščito, predvsem v času nevarnosti in vojn. Po njih naj bi se lahko prebivalci gradu neopazno umaknili ali pa se skrivaj premikali in pripravljali na obrambo. Čeprav danes za te rove nimamo dokazov, legenda še vedno živi med domačini in daje gradu na Muti pridih skrivnostnosti.

Kovaško-gasilski muzej

V Kovaško-gasilskem muzeju obiskovalci spoznajo tradicijo kovaštva in gasilstva na Muti ter pomen vode pri obeh dejavnostih. Vodni stolp predstavlja pomemben del infrastrukture, ki je omogočal oskrbo z vodo in zaščito pred požari.

Muzej so odprli leta 1973 v počastitev 400-letnice kovaške tradicije v dolini reke Bistrice. V njem so kovaško-livarska, etnološka in kulturno-zgodovinska zbirka, leta 1975 pa so skupaj s Koroško gasilsko zvezo odprli Kovaško-gasilski muzej. Kovaško-livarska tradicija je predstavljena z dokumentarnim gradivom in originalnim orodjem. Prikazane so posamezne faze postopka izdelave motik, vil in lopat. Na ogled je maketa vodnega kolesa. Raznovrstne predmete za predstavitev etnološkega dela so zbrali v začetku sedemdesetih let, zbirka pa je izvorno vezana na hribovske kraje v okolici Mute. Predstavljeni so predmeti vsakdanje rabe in kmečko orodje s konca 19. in prve polovice 20. stol. Gasilski muzej v sklopu muzeja na Muti je od skromnega začetka z razstavo gasilskih vozov napredoval v osrednji gasilski muzej za Koroško, kjer so poleg različnih tipov prevoznih sredstev na ogled še gasilske črpalke, brizgalne in zastava, gasilske uniforme, čelade, druga gasilska zaščitna oprema in drugo. Del zbirke je tudi postavitve na prostem v okoliškem parku, v katerem so predstavljeni večji delovni stroji iz kovačije.

Vodni stolp

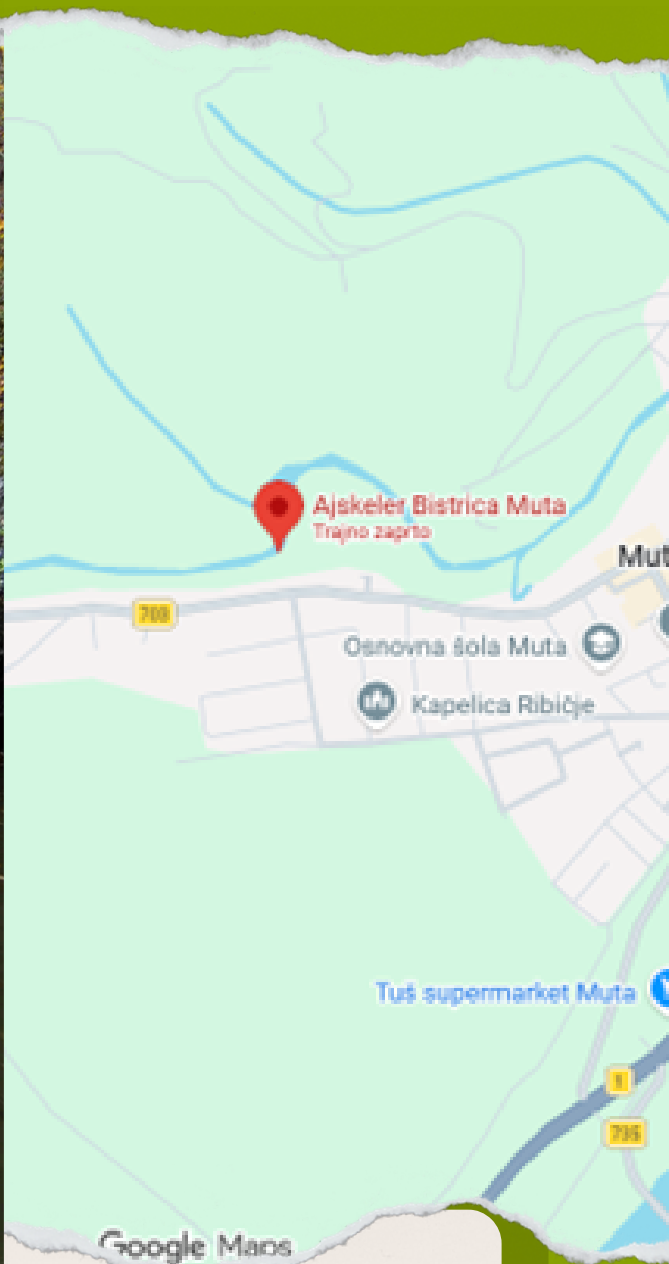
Vodni stolp na Muti je manjši vodni stolp, zgrajen leta 1927 za izboljšanje oskrbe z vodo na Zgornji Muti na Koroškem. Okrogel trietažni stolp z večvogalnim pritličjem pokriva plitva šestkapna streha, ki se zaključí s stolpičem.

Stolp je bil prenovljen že leta 1931, na slavnostni otvoritvi ga je odprl pisatelj Prežihov Voranc. Z izboljševanjem vodovodnega omrežja je sčasoma izgubil na pomenu.

Po pripovedovanju občanov naj bi bilo pred letom 1950 na Muti ogromno sov. Na območju, kjer danes stoji vrtec na Muti, je bil nekoč velik urejen park z visokimi drevesi in celo vodomedom. Prav ta drevesa so bila glavno bivališče sov. Ponoči se je njihovo oglašanje slišalo skoraj po celotnem kraju. Ko so začeli graditi vrtec, so drevesa posekali in park je izginil. S tem so sove izgubile svoj prostor in od takrat sov na Muti več ni.

Ajskeler

Ajskeler ali lledena klet, od koder so v preteklosti vozili v slamo zavite velike kose ledu v bližnje gostilniške kleti. Že našim starim staršem in staršem je poletno osvežitev predstavljalo kopanje pri »Ajskelerju« oz. nekoliko nižje pri kovačiji v »fludru«. Nekoč mogočna vdolbina v skalo je, zaradi nanosov proda in zmanjšanega pretoka Bistrice zaradi jezua Golica, sedaj veliko manjša.

Sedelnikov slap

Sedelnikov slap je največja in najlepša naravna znamenitost v Občini Muta. Slap se nahaja v manjšem naselju, ki nosi ime Bistriški jarek. Do slapa preko potoka Bistrica vodi manjši most. Do samega slapa nato vodi markirana planinska pot. Sedelnikov slap je visok 23 metrov in je s tem najvišji slap na območju Kozjaka. Slap ima nekakšno posebnost, saj na samem vrhu teče enovito, proti koncu pa se voda razcepi na tri krake. To je dobro vidno skozi vse leto. V bližini slapa se nahaja ekološka kapelica.

Ekološka kapelica

Ekološka kapelica leži v Bistriškem jarku neposredno ob glavni cesti ter reki Mučka Bistrica in je edina tovrstna kapelica v Sloveniji. Zgrajena je bila leta 1997, posvečena pa je zavetniku Sv. Frančišku Asiškemu. Kapelica varuje in opozarja tamkaj živeče ljudi na jez Golica/Koralpe, zgrajen na drugi strani državne meje v Avstriji, v občini Soboth. Kapela služi kot simbol in opozarja na nevarnost, ki preti dolini Bistriškega jarka v primeru poplavnega vala vode, ki je zajeta za jezo, ki bi lahko preplaval dolino, če bi jez popustil. To je okoli 22 milijonov kubičnih metrov vode v umetno zajezenem jezeru.

Vile pri Sedelnikovem slapu

Pri Sedelnikovem slapu so se po legendi večkrat umivale prelepe vile. Ljudje so jih lahko videli le, če so bili v stiku z zemljo. Nekega dne pa je kmet Sedelnik slišal njihovo petje. Splezal je na drevo in videl, da se kopajo v slapu. Svoja lepa telesa so si brisala s svojimi dolgimi zlatimi lasmi. Sklenil je, da jim bo nesel rjuhe, s katerimi se bodo lahko po kopanju obrisale. Vsak dan je to storil, zato so mu v zahvalo dajale dobro letino. Bilo je vsega dovolj, saj je vsako seme vzklilo. Če je gospodinja vsula star fižol po bregu, je spomladi lepo vzklil na njivi. Gospodinja pa je bila na vile močno ljubosumna. Rjuhe je natokla s koprivami. Ko so se vile obrisale, so bile opečene po celem telesu. Dobile so koprivovko. Takrat pa je gospodinja rodila hčerko. Ob rojstvu je bila po vsem telesu kakor opečena. To so ji dale vile. Ostala je samo še najmlajša vila in deklico rešila koprivovke. Prevezla jo je nase. Na licu pa ji je pustila majhno rdeče znamenje v obliki koprive. Od takrat ni bilo ne duha ne sluha več o vilah v Bistriškem jarku.

